

No
me'n recordo
de res

— *Nora
Ephron*

Pròleg d'Eva Piquer
Traducció de Carlota Gurt

No me'n recordo de res

NORA EPHRON

NO ME'N RECORDO DE RES

I ALTRES REFLEXIONS

Traducció de Carlota Gurt Daví

Barcelona

Títol original: *I remember nothing, and other reflections*

© Heartburn Enterprises, Inc., 2010

Primera edició: juny del 2022

© de la traducció: Carlota Gurt Daví, 2022

© del pròleg: Eva Piquer, 2022

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a
08007 Barcelona
www.laltraeditorial.cat

Compost en Dante 12,5 / 15 per EditaPiaf

Producció de l'ePub: booqlab

ISBN: 978-84-125395-9-2

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra
requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra.

Tots els drets reservats.

TAULA

Tot s'aprofita, *per Eva Piquer*

NO ME'N RECORDO DE RES

No me'n recordo de res

Qui ets?

Periodisme: una història d'amor

La llegenda

La meva aruba

La meva vida d'hereva

Anar al cine

Vint-i-cinc coses amb què la gent té una capacitat insòlita de sorprendre's una vegada i una altra

Només una cosa: la truita de clares

Només una cosa: tefló

Només una cosa: no, no vull una altra ampolla de San Pellegrino

Només una cosa: la Terra no és plana

Només una cosa: brou de pollastre

Pentimento

La meva vida de pastís de carn

Addicta, set lletres

Les sis fases del correu electrònic

Fiascos

El sopar de Nadal

La paraula que comença amb D

La paraula que comença amb V

El que no trobaré a faltar

El que sí trobaré a faltar

Agraïments

TOT S'APROFITA

L'escriptura et permet venjar-te de la vida: si escrius el que et passa, pots tenir tu l'última paraula. Quan el segon marit de Nora Ephron li va fer el salt, ella va reaccionar amb una novel·la prou divertida –*Heartburn*, duta al cine amb Meryl Streep i Jack Nicholson– sobre el naufragi d'un matrimoni calcat al seu, incloent-hi la infidelitat descoberta durant l'embaràs del segon fill. «Per què creus que de tot n'has de fer un relat?», pregunta una amiga a la Rachel, l'*alter ego* de l'autora, en aquesta novel·la autobiogràfica. I la Rachel-Nora respon: «Perquè si jo explico la història, en controlo la versió. Perquè si explico la història, et puc fer riure, i prefereixo que te'n riguis de mi que no pas que sentis llàstima per mi. Perquè si explico la història, no em fa tant mal. Perquè si explico la història, la puc suportar».

Suposo que si Nora Ephron va mantenir en secret la leucèmia que ja l'havia començada a matar, és en part perquè així controlava la versió oficial de la història: no fer públic que estava malalta volia dir continuar sana de portes enfora, volia dir poder observar el món sense que la seva salut esdevingués el centre de qualsevol conversa. Sense que la malaltia la definís. Era una neuròtica del control: com que no podia dominar els fets, es va proposar dominar la narració dels fets. El silenci tenia alhora un motiu més prosaic: esbombar la malaltia equivalia a donar per liquidada la carrera cinematogràfica, perquè cap companyia voldria assumir el risc d'assegurar la producció d'una pel·lícula seva. I no podem obviar tampoc que hi ha veritats que fan de mal suportar per més que les expliquis. Veritats tan malparides que no mereixen ser relatades en primera persona.

Filla de guionistes, havia après de la seva mare que de tot el que et passa en pots treure partit. A la cuina i a l'escriptura tot s'aprofita, si ho fas amb traça. Quan relates una història viscuda, pots fer el paper d'heroi en lloc del de víctima. Ella va seguir sempre el consell matern, fins que va arribar el diagnòstic aterridor i va canviar de tàctica. Que la Nora va amagar durant sis

anys la leucèmia poc comuna que patia era una història sense gràcia i sense final feliç que tocaria explicar als qui li sobrevisquessin, i ja s'empescarien llavors la millor manera de fer-ho (la tasca va recaure en el seu fill Jacob Bernstein, que en va fer un documental: és allò dels testos i les olles). El màxim que va fer ella és donar-nos alguna pista que la festa se li acabava. Però aleshores, quan es va publicar aquest volum als Estats Units, no vam lligar caps: envellir també és anar-se morint. Va ser després quan vam entendre que la llista de tot el que trobaria a faltar –un cop morta, se sobreentén– tenia més de comiat real que de joc macabre.

En qualsevol cas, és interessant llegir *No me'n recordo de res* tenint al cap que l'autora ja sabia que estava molt malalta quan va sortir el llibre, el 2010. No és perquè sí que el primer dels articles, el que dona títol al volum, adopta un to de balanç. «En certa manera, la meua vida s'ha malbaratat pel fet d'haver-la viscut jo», hi comenta Nora Ephron amb l'excusa de la seva mala memòria.

En efecte, aquí l'escriptora i cineasta dona voltes al tema de la vellesa, però això ja ho feia en el recull anterior, *I feel bad about my neck* (2006). Aquell llibre arrencava admetent que no entén els qui diuen que ser vell està tan bé. «Que no tenen colls, o què?», s'exclamava. El coll que la Nora i les seves amigues dissimulaven amb jerseis de coll alt, el coll que durant anys havia donat per descomptat, sense contemplar-lo amb ulls tendres ni sentir-se'n agraïda, delatava una etapa vital que en aquest nou recull ja és evident des de tots els angles: «El cas és que durant molt de temps el fet d'estar divorciada va ser la cosa més important de mi. I ara ja no. Ara el més important de mi és que soc vella».

I qui diu vella –et surten taques, les mans no et responen, al matí et prens tantes pastilles que no et queda lloc per a l'esmorzar, fas cinc quilos més que abans i no en podries perdre mig ni que t'hi anés l'ànima–, diu malalta. «Mentrestant, hi ha un nou tema de conversa, es parla de TACs i de ressonàncies magnètiques. Miris on miris, càncer. Un cop per setmana t'arriba alguna mena de mala notícia. Un cop al mes hi ha un funeral». Conscient que ha entrat a la rifa i que més d'hora que tard caurà morta, Nora Ephron es pregunta si, en cas que aquest sigui un dels últims dies de la seva vida, està fent

exactament el que vol fer. La resposta és que sí, perquè viu a Nova York i té clar que no voldria estar enlloc més del planeta. Intuïa des de petita –i l’encertava– que Nova York seria un escenari emocionant, màgic i carregat de possibilitats. D’adolescent, aspirava a aterrar a Nova York per erigir-se en la nova Dorothy Parker.

Nora Ephron feia gala d’una frivolitat desacomplexada –presumia d’anar a la perruqueria dos cops per setmana, al·legant que era més barat que el psicoanalista– i tenia una capacitat envejable de riure’s de si mateixa. Per desgràcia, no va arribar a ser la velleta de memòria borrosa que s’imaginava quan mirava de pensar que s’estava morint però no tant, que els déus li concedirien una pròrroga. L’agraïment que fa als seus metges al final d’aquest llibre és una manera de dir-los que els vol tenir a prop per molt temps, mentre passeja pel Central Park entre visites mèdiques i contempla un dia més l’espurneig prodigiós de Manhattan.

No soc gaire original: em vaig enamorar de Nora Ephron la primavera del 1990, així que sortien els crèdits de *Quan en Harry va trobar la Sally*. I me n’he reenamorat cadascuna de les quatre-centes setanta-set mil vegades que he tornat a veure aquesta pel·lícula de Rob Reiner. És la comèdia romàntica perfecta, per bé que des del segle XXI se li pugui retreure que planteja una tesi formulada en clau binària i heteronormativa. Té un guió tan rodó que ni la mateixa Ephron va aconseguir superar-lo en cap de les cintes que va dirigir després. Un guió memorable amb dues escenes cabdals: l’orgasme fingit de Meg Ryan i la declaració d’amor de Billy Crystal.

Quan en Harry va trobar la Sally va ser un èxit bestial que li va canviar la vida, explica Ephron. Però, segons ella, el millor text que havia escrit mai (almenys fins al 2002, quan es va estrenar) és una obra de teatre que va passar sense pena ni glòria. Es refereix a *Imaginary friends*, que recreava una trobada post mortem entre dues autores enemistades a la Terra: Lillian Hellman i Mary McCarthy. Diu que va ser el seu fiasco més gran, una experiència desoladora. Francament: a mi m’han vingut ganes de llegir aquella obra fracassada. Encara em veureu convencent algú del gremi teatral perquè la porti a escena.

Abans de ser una cineasta reconeguda, Nora Ephron va fer de periodista. Un dels textos més sucosos del llibre que teniu a les mans repassa la seva història d'amor amb el periodisme. Confessa que no recorda què va ser primer: voler ser periodista o voler sortir amb un periodista. El desig de les periodistes del món sencer que ens hem emmirallat en ella no admet disjuntiva: voler escriure com Nora Ephron o voler escriure com Nora Ephron.

EVA PIQUER

NO ME'N RECORDO DE RES